

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser

Citation: Claussen, Sophus: "Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 161. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen10val-shoot-idm139718456885248/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Sophus Claussens Lyrik Bd. 8: Lyrikoversættelser

ANDRE OVERSÆTTELSER

LORD BYRON: ITALIEN. Af Beppo

Italien tykkes mig – trods alle Synder –
et Kanans Land for skønhedssyge Sjæle,
især for mig, som Sol til Hverdag ynder
og Vin, der uden Tremmeværk og Pæle
i lange Ranker slyngende sig skynder
fra Træ til Træ – som naar paa Scenens Fjæle
der durer Dans af provençalske Bønder
i en Ballet, som Mængdens Haandklap lønner.

Jeg holder af i Høst ved Skumringstid
at ride ud og ikke skulle be'
min Tjener først at bringe Kappe hid,
for det er graat og bliver Regn maaske;
at vide trygt, hvis et Par Kuskes Strid
gør trangt i Svejet af en grøn Allé:
svingfuld med Druer røde Vogne *spærre* –
I England var det højst en Bryggerkærre.

Jeg holder af et Maaltid Bikkasiner,
mens jeg ser Solen synke, sikker paa,
den ej vil stige mat, med drukne Miner
bag næste Morgens taagetdøde Graa,
men køre frem sit Spand i stramme Liner
ud over Himlens skyfri-blanke Blaa
og savne ej de Skillingslys, som vaager,
hvor kulrøgsodet Londons Kedler koger.

Og saa det halvlatinske Sprog, det bløde,
der smelter hen som Kys fra Kvindemund
og klinger, præntet som paa Fløj, i Møde
og aander som en Sydvind os i Blund,
glidende Tonefald, der aldrig støde,
hver Konsonant behændig klar og rund.
Ak vé for Nordbo-Maal, som vi er nødte
daglig at gispe, gurgle op og spytte!

Jeg elsker Kvindene – aa søde Syn:
fra Bondekindens broncet-røde Fylde
og store, sorte Øjnes frie Lyn,
hvis Flammer vel kan Hjærteangst forskyldte,
til *Damens* fine, melankolske Bryn
med Smelte-Blik, som Skygger blødt tilhulle:
Hjærtet paa Læben, Sjæl bag Øjets Sky,
mild som sit Klima, solrig som dets Gry.

O Eva for et Land, endnu et Eden!
Italiens Skønne, som gav Rafael Varme,
kan Himlen selv opveje Saligheden,
hvoraf han døde mellem dine Arme
og gav en Genglans i sin Kunst her neden?
Og kan, skønt hæftigblussende, de arme
Ord vel faa malt din ungdomssøde Gløden,
hvortil Canovas *Formning* var fornøden –?

CHARLES BAUDELAIRE: *BLODFONTÆNEN*

Det er mig mellem Stunder, som udgød mit Blod
lig en Fontæne rytmisk sin hulkende Flod.
Jeg hører det vel risle fra tusend dulgte Grunde,
men famler dog forgæves for at finde min Vunde.

I alle Stadens Gader det breder jævnt sin Flod,
gør Stenene til Øer, hvor du sætter din Fod,
som skulde det med Purpur det hele Landskab grunde
og kvæge i sin Strøm de mange tørstende Munde.

Jeg søgte tit i Vines Berusning for en Dag
at dulme denne Rædsel, min dybe Sprængningsmine.
Vin gør vort Øje klart og gør Ørets Sanser fine.

Og jeg har søgt i Elskov en Søvn med ømt Bedrag.
Men Elskov er en Sæng fuld af Naale og Spiger,
som skabtes for at læske disse grusomme Piger.

CHARLES BAUDELAIRE: *ALTANEN*

Min højest Elskede, mine unge Minders Moder,
du alle mine Glæder, du mit Hjertes bedste Pligt!
Kan du huske vore Kærtegn som rimede Ode
og Ardens søde Ild og vore Aftner som et Digt!
Min højest Elskede, mine unge Minders Moder.

Vore Aftner, som belystes af en Kulilds klare Glød,
vore Aftner paa Altanen, som af Rosentaager bræmmes,
Hvor dit Hjærte var mig godt, hvor din Barm var mig sød!
Vi har sagt hinanden Ting af en Glans, der sent vil glemmes,
paa Aftner, som belystes af en Kulilds klare Glød.

Paa disse lune Aftner hvilke smukke Solnedgange!
Hvor Rummet dog er dybt, hvor er Hjærtet stort af Mod!
Naar jeg hælded mig imod dig, min Dronning! længselsbange
jeg troede mig at aande en Duft af dit Blod.
Paa disse lune Aftner hvilke smukke Solnedgange!

Og Natten kom derude som en Mur saa tung og tæt,
kun dunkelt mine Øjne dit Bryn i Mørket kender,
jeg suged Gift og Sødme af dine Aandedræt.
Dine Fødder slumred ind i mine broderlige Hænder,
naar Natten stod derude som en Mur saa tung og tæt.

Jeg kan den Kunst at genmane rige Timers Minde,
jeg lever om min Fortid paa Hug ved dine Knæ.
Hvor vil jeg vel din smægtende Skønhed bedre finde
end i dit kære Legem, dit Hjertes milde Læ?
Jeg kan den Kunst at genmane rige Timers Minde.

De Eder, de Dufte, de Kys, som ej har Tal,
vil de da atter fødes af vort Væsens sære Krypter,
som nye Sole stiger i Himlens Kuppelhal
forfrisket efter Badet i Oceanets Dybder?
De Eder, de Dufte, de Kys, som ej har Tal.

CHARLES BAUDELAIRE: BØN

Ære og Lov til dig, Satan, i det højeste
af Himlen, hvor du har hersket, og i det dybeste
Helvede, hvor nu, betvungen, du drømmer i Tavshed!
Du lade min Sjæl en Dag hvile med dig
under Kundskabens Træ, den Stund, da over din Pande
som et nyt Tempel dets Grene skal brede sig!

GIOSUÈ CARDUCCI: *ITALIENS SEJRE*

Fat Mod, mine Venner! Hvis Helgenhænder fordum
Drog Kilder frem af Klippen – vor Tid er ikke hin:
Ved Eders Flid og Snille skal de fædrene Bjerge
Slaa ud i Bølger af røgdunkel Vin;

Af Vin, som den gavmilde Jordbund har frembragt,
Af Jærn og af Svovl, med al Kraften i Behold:
Med denne vil jeg ofre til gamle Fader Tiber,
Til Tiberen, udløst fra Ledebaand og Vold.

SEKS DIGTE
AF
ALFRED DE MUSSET
TIL
GEORGE SAND

Det første af disse sex Digte, som findes i Brevvekslingen mellem Alfred de Musset og George Sand, behøver maaske en Forklaring.

Musset havde læst Madame Sands Roman *Indiana* og var fængslet af Scenen, hvor Indianas Tærne, den forelskede Noun, bereder Raymond en Fest i sin Frues Soveværelse – men Raymond skønner ikke paa Noun, han drømmer om hendes Frue. Da Noun ser, at hun har grebet efter en død Lykke, søger hun selv Døden. Mens Raymond heller ikke i Kærligheden til Indiana finder Tilfredsstillelse.

Musset betegner skiftevis Digterinden med *Sand*, *George* og – *Lélia*, efter Titlen paa en af hendes Bøger.

I

Sand! da du skrev det ned, hvor havde dine Øjne
før kendt det Optrins Gru, hvor Noun, den halvvejs nøgne,
paa Indianas Seng hos Raymond forgaar i Glød?
Hvem indgav dig at prænte en Side, som brænder,
hvor Kærligheden søger med bævende Hænder
det elskede Genfærd af en Lykke, som er død?

Erfoer du i dit Hjærte den samme Sorg og Møde?
Og hvad Raymond har tænkt, kan du gætte omtrent?
Og al den vage Liden, som Intet kan bøde,
den lykkeløse Rus med det uhyre Øde . . .
har du kun drømt det, George, eller har du mon kendt?

Det er det *Virkelige* i hele dets Jammer
– ej sandt? – den stakkels Noun, hvis Hulken ej faar Luft,
som skænker Vin for Vennen i Herskerindens Kammer
og tror, at Livets Lykke er en Nat fuld af Flammer,
og at Vellyst er noget med Blomster og Duft!

Og Gudevæsnet da, den englelige Kvinde,
som svæver gennem Rummet, og som Raymond faar se
– den fine Indiana – hvis gyldne Glimt forsvinde
i slebne Spejles Dyb som en Aand eller Fe –?

O, George, er hun ej Bruden, den drømmende blege,
hvis Hjærte blev fornælet med det evige Begær?
Er hun ej *Idealet*, hvis syge Elskovslege
slukker al anden Elskov med sit usande Skær?

Usalig den, som afstaar sin Sjælefred til hende!
Som dækker med de Kærtegn, han vier en Veninde,
et Genfærd af en anden – og paa det Skønnes Kyst
vil suge Idealet ved et virkeligt Bryst.

Vé Daaren som, naar Noun fremhvisker søde Navne
og lægger ham til Sengs, for andre Ting har Sans
end for, at Noun er smuk, og det er Tid at favne,
og faa er Nattens Timer, de flyr som en Dans.

Naar næste Morgen gryr, vil Noun med Blikket slukket,
ak den trofaste Noun, for alle Blomster plukket,
i Bølgernes Dyb have mødt Ofelia
og vendt sig fra en Elsker, af hvem hun var forsmaaet.

Og han, hvis stolte Hjærte lod Noun uforstaaet,
han elsker, gold bestandig, nu den *anden?* . . . Lélia?

(24. Juni 1835)

II

Du gæster mig igen i Stjærnenætters Taage,
Alf med Azurens Glimt bag de slørede Laage,
min tabte Kærlighed og min dyreste Skat.
I tre Aar har jeg tappert forfulgt dig og hadet.
Men med dit søde Smil og Øjet taarebadet
har ved mit Hovedgærde helt tyst du dig sat.
Et sagte Ord af dig har skabt et Verdensunder.
Læg Haanden paa mit Hjærte, det har saa dybe Vunder.
Uddyb dem, skønne Alf, til det standser sit Slag!
Thi aldrig har en Elsker, der dør nær sin Veninde,
i to saa sorte Øjne din Himmel kunnet finde
og paa saa skøn en Pande dig kysset før i Dag.

(Skrevet i Badet Tirsdag Aften d. 2. August 1833)

III*

Da Eders Mølle drejer, som Vindene vil,
saa drag, I gode Mænd, hvorhen en Vind Jer blæser,
optræd i Livets Farce med megede Næser!
Jeg kender Jer for godt til at høre Jer til.

Jeg ryster Scenens Støv af mine Sko og gaar.
Tro ikke, jeg er harm og ypper nogen Trætte,
skønt det var Jer, der æided mig før mine Aar.
Kun faa af Jer er gode, men færre er slette.

I Skyggen vil vi bo, min Veninde, glad til fælles.
En Kærlighed skal gro, som ingensinde ældes.
Og lad det blive sagt ved Rejsens sidste Hvil:

De kendte aldrig Frygt, og Nid var dem ej givet.
Ad dette grønne Spor de vandred gennem Livet
og talte sagte Ord og mødtes i et Smil.

* Mussets Brud med de tidligere Omgangsfæller.

IV

Som Morgenklokkens Klemt faar de forsømte Hunde
paa Korsvej og paa Torv til at halse i Sky,
din kyske Luth med Væld fra Lysets rene Sunde
har affødt, George, den hæslieste Tuden og Gny.

– Men selv om Vinden peb om din Muses blege Pande,
du knytted ikke Løkkerne, som flagre og fly.
Du ved, at Møen Phøbe fra Maanens hvide Lande,
som drager Havets Flod, faar Slanger til at spy.

End ikke med et Smil har du svaret de uhyre
Kræfter, der kom i Sving for at kue dit Mod
og mærke med lidt Dynd din frie, nøgne Fod.

– Men som Desdēmona frembøjet mod din Lyre
sad du, mens Storm og Lyn om Husets Gavle slaa,
med store Drømmøjne og tænkte ej derpaa.

V

Du maa da vænne dig til Ensomhed i Tide,
mit stakkels gale Hjærte, som aabned dig og slog,
som elskede saa slet, men godt forstod at lide.
Du maa nu vænnes til! Og mærk dig: ingen Bog,

ej Flid, ej Nattevaagen kan skaffe Lægedom.
Der forestaar et Dagværk, det drøje og svære
for et forkælet Barn, der aldrig kunde lære
at vente ørkesløst paa Syner, som ej kom.

Og dog, mit Hjærte, ak, naar et Par Døgn er omme,
og du gaar hen et Sted for at se hende komme,
da venter du forladt paa den ensomme Bred.

Det er for dig, hun flyr og flyr til Verdens Ende
fra Land til Land at søge en Grav, du ej maa kende,
i en Ørk, hvor man tier og nægter dig Besked.

(Venedig)

VI

Du, som har lært mig det, har ganske rolig glemt
alt, – alt det søde Lys, som mit Hjerte slutted inde
den Nattestund, jeg kom, ak dejlige Veninde,
og brast i Graad i dine nøgne Arme gemt.

En Dag er uformærkt hvert Minde hos dig slettet,
og hvad vi havde drømt: vor Lykke, der forjætted
et Kys af lige Hjærter, for Livstid os bestemt . . .
du, som har lært mig det, har ganske rolig glemt.

NOTER TIL ANDRE OVERSÆTTELSER

Lord Byron: Italien

M *Ny Jord* I, 1888, 125–126

K Teksthenviisning: *Beppo: A Venetian Story* str. XLI–XLVI, *The Works of Lord Byron. Poetry* vol. IV ed E. H. Coleridge (reprinted 1966) p. 172–174

Byron, Lord (1788–1824), eng. digter. Opfattedes i samtiden som den personificerede romantiske helt og forkæmper for absolutte frihedsidealer.

Oversættelsen tryktes i et nummer af *Ny Jord*, der specielt omhandlede Byron i anledning af 100-året for hans fødsel. I samme nummer havde SC således også digtet *Byron*, se DV IV 131. I et brev til redaktøren Carl Behrens 17.2.88 lover SC, at *De faar 7 Stanzes af „Beppo“ fra [Johs.] Jørgensen og mig, og min Anmeldelse til Byronnumret følger om et Par Dage* (NBD 2. rk.). Tilsyneladende er anmeldelsen dog ikke blevet til noget. – Om SC og Byron i øvrigt, se kommentar til DV IV *Byron*. Jf. Johs. Jørgensen i sit essay om Baudelaire: SC ledte (. . .) et forlæst Bind frem (. . .) og foredrog i vuggende *Recitativ Stanzes af Beppo* (*Udvalgte Værker* VI (1915) p. 14) *Beppo*, Byrons versfortælling udkom 1818, se DV IV 210 *Rafael* (1483–1520), hovedskikkelse i renaissanceens italienske kunst. En overlevering vil vide, at R. døde under samvær m. sin elskerinde

Canova, Antonio (1757–1822), italiensk billedhugger; regnes ved siden af Thorvaldsen for den fornemste repræsentant for nyklassicismen

Charles Baudelaire: Blodfontænen

- M** NkS 2172, 2°, II, 19 (udat., usign., rettet renskr., bl.)
Tilskueren, 1892, 79–80. Trykt sammen m. *Taage- og Regndage*, *Altanen*, *Landskab*, *Flakonen* og *Maanens Tungsind* under overskriften *Nogle Vers af Charles Baudelaire*. Oversættelserne er, fraset *Blodfontænen* og *Altanen*, optaget i *Fabler*, se *Fa V* 109–113
Optr. *Charles Baudelaire: Digte* (1917) p. 19–29
- K** Originalens titel: *La fontaine de sang*. B.: *Œuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 115
Baudelaire, Charles (1821–1867), fransk lyriker, hvis hovedværk *Les Fleurs du Mal* (1857) vakte samtidens forargelse og medførte retssag, men satte dybe spor i eftertidens lyrik.

Det var ikke SC, der som den første i dansk litteratur opdagede Baudelaire, omend det er dette indtryk, man kan få af Johs. Jørgensens essay om B. fra 1891 (*Udvalgte Værker VI* (1915) p. 15). Faktisk omtalte Georg Brandes allerede B. i 2. udgaven af *Emigrantlitteraturen* (1877; *Hovedstrømninger i det 19de Aarhundredes Litteratur I*), *Den romantiske Skole i Frankrig* (1882; *Hovedstrømninger* (. . .) V) samt i en afhandling om Aarestrup fra 1877 (indledningen til Liebenbergs udg. af Aarestrups *Samlede Digte* (1877), som SC ejede). Men unægteligt er det, at B. kom til at betyde noget særligt for den kreds af kunstnere, der sidenhen samledes omkring *Taarnet*. Fra SC's side foreligger der således allerede fra nov. 1888 forskellige betragtninger over B. og forsøg på at oversætte ham (NkS 1340, 8°, IV, 23, heri bl. a. sammenligninger mellem Aarestrup og B.; NkS 3633, 4°, II, 2, 57; desuden papirer i familiens eje). Det drejer sig dels om de oversættelser, der sidenhen blev trykt i *Fabler*, *Fa V* 109–114, dels om spredte udkast over andre digte fra *Les Fleurs du Mal* (1861-udg.; foruden *Prière*, der optrykkes her (*Bøn*), således f. eks. over *L'examen de Minuit* (*Midnats Opgør*) og *Danse macabre* (*Dødning-Dansen*)).

19.9.1891 bragte det uafhængige København kronikken *En Østers*, hvori SC veloplagt protesterer mod den indramning, *Ill. Tid.* havde givet nogle prosadigte af B., som Johs. Jørgensen havde oversat (6.9.1891). *Hellere friske Muslinger end rødnede Østers*, havde bladet skrevet som kommentar til digtene. Men for SC består råddenskabens netop i, at man i *Sundhedens Navn fordommer alle de Literaturfænomener, man ikke kan forstaa*. Og B. er på ingen måde, således som *Ill. Tid.* hævder det, en dekadent digter. Som det inderste i hans lyrik finder SC tværtimod en længsel efter *lykkelig Stillehed, Redelighed, Rigdom, Sanselighed, Tænksomhed!* – og *Er det ikke alle sunde og stærke Individuers Begær at opfyldes helt af Livet, at have det lykkelige Greb? Fejlen er, at man i det hele taget søger at vurdere åndelige individualiteter ud fra en fælles norm: Hvorfor vil man dog vedblivende tale om syge og sunde åndelige Frembringelser, naar der findes lige saa mange Arter Udfoldelse af åndeligt Liv, som der fandtes Dyr i Noæ Ark? Der findes sunde Nattergale, sunde Slinger og sunde Æsler. En sund Nattergal synger, en sund Slange er giftig, et sundt Æsel skryder og er stædigt. Jeg beundrer Nattergalens dybe Hulken og Slangens farlige Gift, selv om et filosofisk Æsel lægger de frygtssomme graa Øren tilbage og skrydende forsikrer, at denne Hulken og denne Gift ikke stemmer med et sundt Æsels stædige og sene Betragtninger.*

I 1911 ønskede *La Revue Scandinave* at bringe en enquete over B.'s indflydelse på dansk litteratur, og i et brev 29.5.1911 spørger Kai Friis Møller SC, *Hvad der særligt har draget Dem i Baudelaires Poesi, og hvilke Spor, De selv synes, den har sat i Deres egen* (NKS 4978, 4°, III; rykkerbrev for svar allerede 1.6.1). Svaret blev trykt i *La Revue Scandinave*, 1911, 648–649. Som i kronikken fremføres der et lidt forbavsende synspunkt på B. som idylliker: *Je voyais en lui un agréable allié, qui aimait l'art par dessus tout et savait trouver l'idylle même là où*

on l'aurait le moins cherchée. Ses descriptions d'une charogne de cheval ou d'une femme assassinée ne m'effrayaient pas: elles me paraissaient des pastorales d'une riche idyllique. Derimod benægtes et direkte afhængighedsforhold til B.: han kan nemlig slet ikke efterlignes.

I Lø ses det, hvorledes synet på B. er blevet udviklet (p. 143–150). Han er ganske vist stadig dén, der *hykler sig tilrette i Idyller af Fornedrelse* (148), men samtidigt også *Opløsnings- og Afslutningstegnet* (150). Om SC og Baudelaire i øvrigt, se E&H 24–27 (Th. Bjørnvigs indl.)

Charles Baudelaire: Altanen

M NkS 2172, 2°, II, 1 (udk. samt udat., usign., rettet renskr., bl.)

Tilskueren, 1892, 80–81, Se note til foregående digt

K Originalens titel: *Le Balcon*, B.: *CŒuvres complètes* par Claude Pichois bd. I (1975) p. 36

Charles Baudelaire: Bøn

M Udk., bl., jan. 1889, i familiens eje

V Under oversættelsen er skrevet følgende betragtning: (*Thi det var Ulykken ved det gamle Paradis, at Kundskabens Træ var forbudt, at Lykken krævede Tro paa noget udenfor og faldt sammen ved Kundskaben til det, som er virkeligt. Det nye Paradis kan kun bygges, naar vi har fundet den fælles Formel for Kundskab (Viden) og Lykke (Tro) – det brede Grundlag, der omfatter Baudelaire's Pestsmitte og dog Livets Sundhed (Livets Træ) – da Mennesket véd, at Synden ligger for Døren, og det dog ikke er et Mundsvejr af en pjanket Deklamator disse Ord: „Men du skal herske over den!“ [1. Mos. 1,28]. Naar Lysbringeren [se note DV IV 210], Mefisto, den alt indtrængende, uborttielige Sandhedens Aand en Dag bygger en ny Verden, som henter Luning og Skygge fra Kundskabens Træ, var det vel værd at være hos ham. (Dette er*

Baudelaires mest moderne Tanke). Jf. den samlede efter-
skrift i bd. IX

- K Originalens titel: *Prière*, B.: *Œuvres complètes par Claude Pichois* bd. I (1975) p. 125

Giosué Carducci: Italiens Sejr

- M NkS 1340, 8°, XVI, 88 (udat., udførl. udk., bl., u. t.)
Berlingske Tidende. Aften 21.6.1922 (i anledning af det
ital. kongepars besøg i Kbh.)

Optr. G/ 27

- K Originalens titel: *Agli amici della Valle Tiberina* (1867),
se f. eks. *Poesia dell'ottocento* bd. II (1968) p. 1986–1989.
Oversættelsen dækker l. 29–36

Carducci, Giosué (1835–1907), italiensk litteraturvidens-
skabsmand og digter. Betragtes som sin tids betydeligste
italienske lyriker. Nobelpris 1906.

I sin artikel *Pol.* 13.12.1899 (se s. 102) sammenligner
SC Carducci og Heine: *Køber man i Italien et Bind af
Carducci (. . .) og forsøger at danne sig et Begreb om mo-
derne italiensk Lyrik, erindres man paa hver anden Side
om den tyske Spotter, og i adskillige Noter bag i Bogen
omtales Enrico Heine.*

Fader Tiber, (. . .) udløst fra Ledebaand, personifikation
af floden Tiberen som et billede på Italien, der samledes
som kongedømme m. fri forfatning 1861, 1866 udvidet
m. Venezia

Alfred de Musset: Seks Digte (. . .) til George Sand

- M Acc. 1981/143A, 1 (udk. og renskr. til I–VI)
NkS 2177, 2°, 2, 3 (udat., usign. renskr., bl. til II–VI
m. nr. I–V (B))

A *Verden og Vi*, 13.11.1921 (*Et Digt af Alfred de Musset*
(I))

B *Berlingske Tidende. Aften*, 16.11.1921 (*Digte af Al-
fred de Musset til George Sand I–V* (II–VI))

168–171 | 185

C SC: *Billeder og Vers. Udgivet af Poul Uittenreitter til Sophus Claussens Udstilling* (1928). Heri A + B m. nr. I-VI. C er forlæg for denne udg.

Nr. III optr. under titlen *Farvel til Vennerne i Høer 8. Dag*, 23.2.1928

I-VI desuden optr. i *Fransk og engelsk Poesi fra 1450-1900*, udg. af Chr. Rimestad (Gyldendals Bibliotek bd. 22, 1930) p. 39-45

K Teksthenviisning: digtene er ikke optaget i Mussets egne samlinger, men findes i hans breve til George Sand. Se Alfred de Musset: *Poésies complètes* (1957) p. 512 ff. *Musset, Alfred de* (1810-1857), fremtrædende fransk forfatter: lyrik, romaner, dramatik. Flere af hans værker er inspireret af hans kærlighedsforhold til forfatterinden George Sand.

I en overstrømmende anmeldelse af Chr. Rimestad: *Fransk Poesi i det nittende Aarhundrede* (*Adresse-Avisen* 24.11.1905) nævner SC Musset, som jeg brændte mig paa, da jeg var tyve Aar, og som førte ham ind i fransk litteratur. *Musset og hans lyriske Slæng dyrkede ikke Skønheden ganske alene, de dyrkede Hjertet med al dets kimæriske Inderlighed. Hos disse overfølsomme kunstsyge Børn af det moderne nittende Aarhundrede var der i de bedste Øjeblikke en naturlig Simpelhed, som viste tilbage til det attende Aarhundredes fornuftig-raillerende Aandsform, men rigere i sin Stemning, spændt og skælvende. Og der var en Trang til den skærende Sandhed. Deres poetiske væsen er ikke skønhedsnydende, men pragtelskende, ikke taaget, men lidenskabeligt. Trauden er en Fængtraad, der ender i en Kruættønde.*

I et spøgende brev til Edith Rode fra Paris dat. 21.4.07 takker SC for *Lovord du nylig lod dale ned over mine Vers*. Han og Anna er blevet enige om, at jeg dog hellere maatte hædre dig i *levende Live*, hvilket sker, idet SC nedskriver sin oversættelse af ét af Mussets digte til George Sand (nr. IV): *Hør her, tænk dig, at du er George*

Sand og jeg Alfred de Musset. SC havde netop på dette tidspunkt fordansket Mussets digte til brug i en oversættelse af George Sands og Mussets brevveksling, som blev foretaget af en dansk dame i Paris, fru Jenny Heyman. Samarbejdet forløb imidlertid ikke smertefrit: (. . .) *Fruen er lidt for københavnsk. Hvor Musset nævner „din Seng“ vil hun nøjes med „din Favn“ . . . og jeg tror, at hun egentlig er noget ked af at have skaffet sig mit Medarbejderskab paa Halsen. SC ønsker, at han i stedet kunne samarbejde med Desdèmona, der sad frembøjet mod sin Lyre!* – jf. det forud citerede digt (i Ebbe Rodes eje, se bd. I s. 17).

Imidlertid trak SC dog digtene tilbage i skuffelse over den øvrige oversættelse. Sagen omtales i et brev til Helge Rode 21.5.07. Atter klages der over, hvorledes fru Heyman – *Allah beskærme hende!* – har blandet sig i hans arbejde: *Først fristede hun mig til at oversætte Versene . . . det vil sige, Versene var i sig selv saa fristende. Saa skammede hun sig over Versene eller over mig. Der var noget, som hun ikke kunde finde sig i, noget, hun bad mig om at rette (Musset talte om at gaa til Sengs med en Pige). Osv. ud og ind, op og ned. Det var ikke af Snærperi, hun gjorde det, men det lød ikke godt i hendes Øre. SC havde slet ikke tænkt paa at tage Honorar, men på at tage mig betalt i hendes Hjærte. Oven på sine genvordigheder havde han dog skriftligt forlangt 200 Francs, og samtidigt erklæret, at han kunde ikke begribe, hvorfor hun i Grunden vilde udgive Oversættelsen, da hun Intet havde læst af George Sand, og franske Vers forstod hun efter Sigende ikke. Derefter kom korrektoren til bogen fornærmet stille ind i mit Hus, og SC måtte forfærdes over denne Prosa, som jeg fik Medansvar for, ved at paa-tage mig Skyld for Versene! Han trak sig derefter ud af foretagendet, og Fru Heyman (. . .) beskylder mig for at have sendt hende to uhøflige Breve, og beklager, at hun ikke havde kendt noget til mig og min Digtervirksomhed*

før hun henvendte sig til mig (i Ebbe Rodes eje, se bd. I s. 17). Koncepter til SC's breve til fru Heyman marts-maj 1907 ses i Acc. 1981/143, B2 (1).

Fru Heymans oversættelse udkom 1907, mens SC i stedet i et brev 20.5.07 tilbød sin oversættelse til *Tilskueren*, der redigeredes af Vald. Vedel. *Disse Poesier er betegnende for Omslaget i Mussets Liv. Og mer end det: man kan her finde noget af Baudelaires Tone en Snes Aar før „Les fleurs du mal“* (NKS 4465, 4°). Vedel afviste imidlertid de *Mussetiske Digte* (brev dat. 29.5.1907). I stedet for disse *Bastardbørn* ønsker han *nogle ægte Børn af den Claussenske Muse* (NKS 4978, 4°, IX).

I koncept til et brev dat. 21.5.07 (? – jf. foregående brevs datering (Acc. 1981/143 B2 (1))) følger SC's reaktion på, at *Naar jeg i Aaret 1907 gider oversætte en afdød Berømt-heds Vers, som tilmed har et Glimt af Aktualitet, gider „Tilskueren“ ikke trykke dem. Med en pludselig overgang konstaterer brevskriveren, at den Kære Dr. Vedel jo har været udsat for en del uretfærdige angreb, der vist har indgivet ham en vis abstrakt Vrede og Skændesyge, og at hensigten med nærværende Epistel nærmest er at yde ham trøst og støtte. SC tager nemlig selv angreb og afvisninger på en anderledes overlegen måde. Jeg for mit Vedkommende har fra første Færd skrevet, som min Natur til-sagde mig det. (. . .) Hold der videre hænder mig af ube-regneligt (f. Ex. med Hensyn til Manuskripter), efterlader kun en vis død Ligegyldighed – som er mig ubegribelig, naar jeg mindes, hvorledes jeg for har raset i mit Inderste, bl. a., da „Tilskueren“ en Gang nægtede at optage min „Sorte Blomst“ eller da jeg foreslog Dem at trykke min „Trefod“ stykkevis – saaledes som den virkelig burde have været trykt for at forstaaes og gøre Virkning (se Tr II 291–292 og Dj III 155–156 og 201). Den slags fornær-methed har SC altså – som sagt! – for længst sat sig ud over, og hvis han alligevel har en Høne at plukke med Vedel, er det af den mere ideelle grund, at der var saa*

meget, De ikke forstod i rette Tid. Af og til bør Vismanden spørge Daaren til råds, Og netop jeg – Daaren – har i tolv Aar (hvis ikke længere) været udstyret med et Slags central Bevidsthed om [jf. Fa V 128–129], hvad der aandeligt foregik i vort lille Samfund. (. . .) Nu kan De ha det saa godt derhjemme. Efter den europæiske Lirekasse har vi faaet en lille Gang Amerika, der endda er bedre end det meste af det andet. Gammeldags Nationalisme paa nye lyriske Strengte har vi ogsaa faaet, og poetiske Københavnerne og naturalistiske Jyder. Men Europa og Amerika og Danmark og København og Jylland kan gaa fællit . . . Uha for dem, der skal opleve den rædsomme Papirraslen ved den store almindelige Baisse!

Tilbage bliver en ny lyrisk Diktion. For Ex. af Holstein, af Jørgensen og Stuckenberg. Intet af X! Intet af Y! Lidt lyrisk Prosa, f. Ex. af Johs. V. Jensen og et Par andre ligesaa gode Mænd. Intet af X! Intet af Y! Intet af Karl Larsen. (Jeg taler selvfølgelig om Firsernes unge berømte).

Det meste af dette kunde man i Forvejen have sagt sig selv. Da havde Landet været nogle Digterværker rigere.

Nu skriver SC selv for Tiden, men ikke for Publikum længere. Kære Dr. Vedel, – slutter den beherskede og koldt-ligegyldige brevskriver – hvorfor skulde jeg skrive til „Tilskueren“, for hvem jeg alårig har existeret, da det betød noget for mig, eller til „Politiken“, som blot roser og nævner mig for at kalde mig Medarbejder?

Folk forstaar dog ikke noget af det.

En død Ligegyldighed overfalder mig.

Dette Brev, som jeg har skrevet i en dejlig Foraarsnat, vil vise Dem, at det ikke er Energi, der mangler mig. Jeg ser en dejlig Morgen med grønne Trær udenfor mine Vinduer, og jeg stikker dette Brev hemmeligt i en Konvolut til Dem. Jeg vil ikke lukke Vinduerne op og raabe „væ“ til den mere publique Verden.

Venlig hilsen Deres hengivne Sophus Claussen

Først år senere blev Musset-oversættelsen da offentliggjort i en spredt orden. Det første digt i *Verden og Vi* 13.11.1921, og de fem øvrige i *Berlingske Tidende. Aften* 16.11.1921. Sidenhen samledes de i *Billeder og Vers* – et katalog over udstillingen af SC's malerier 1928, der desuden også indeholdt et hyldestdigt til SC af Tom Kristensen. I denne skikkelse fik oversættelsen en god omtale. I L-F. F. kaldes digtene for nogle af *de skønneste og ejendommeligste i Mussets Produktion* (3.3.1928, nrk. K), og i *Quod Felix* nr. 13 roste A. G. de *sex lødige Oversættelser fra Sophus Claussens Mesterhaand: (. . .) Digterens lyriske Sind har paa det intimeste været forbundet med det fremmede Stof og formaaet at omsmelte Stemningen i Ord, der nok tyder paa noget aandsbeslægtet, men ikke har mistet de naturlige, individuelle Nuancer.*

Sand, George (1804–1876), pseudonym for den franske forfatterinde Aurore Dudevant. Adskillige folkelige romaner. Kendt forkæmper for kvindernes ligeberettigelse, og desuden kendt for sine kærlighedsforhold til flere af tidens kunstnere, bl. a. Musset og Chopin. Om forholdet til Musset se f. eks. Brandes, *Den romantiske Skole i Frankrig, Samlede Skrifter VI* (1900) p. 101–108

Indiana, roman af George Sand 1832

Lélia, roman af George Sand 1833

Ofelia, i Shakespeares drama *Hamlet* (1600–1601) drukner H.'s elskede Ofelia sig, jf. DV IV 189 og 206

Phøbe, gr. Foibe („den rene“ samt „urørlige“), månegudinden Artemis, se note til He VI Søndag i *Skoven*

Desdēmona, person i Shakespeares drama *Othello* (ca. 1602–1603), se Dj III 207